

CRJM – Centrul de Resurse Juridice din Moldova

Moldova: Eforturi sistemice sunt încă necesare pentru asigurarea independenței judiciare, avertizează ICJ

Natalia Țeremet · Wednesday, March 13th, 2019

Comisia Internațională a Juriștilor (ICJ) a declarat astăzi că Republica Moldova rămâne semnificativ în urmă când vine vorba de existența unui sistem judecătoresc independent funcțional, care este un element indispensabil în capacitatea statului de a oferi acces la justiție pentru locuitorii și instituțiile țării.

Raportul ICJ *„Promisiunea neîndeplinită privind un sistem judecătoresc independent în Moldova”*, lansat astăzi, include o serie de recomandări specifice pentru reformă, în vederea asigurării unei independențe judiciare depline și a unui sistem judecătoresc eficient.

Raportul a fost elaborat ca urmare a misiunii ICJ în Moldova în noiembrie 2018, bazându-se pe activitatea misiunilor anterioare întreprinse în 2004 și 2012.

„În timp ce multe reforme legislative semnificative au fost întreprinse, independența sistemului judecătoresc este departe de a fi obținută în Moldova”, a spus Massimo Frigo, Consilier juridic principal în cadrul programului ICJ pentru Europa și Asia Centrală. „Sunt necesare reforme legislative, dar mai mult decât atât, este necesară o schimbare a mentalității și a culturii de lucru a judecătorilor înșiși, care trebuie să protejeze și să promoveze independența judiciară în munca lor”.

ICJ a recunoscut că s-au înregistrat progrese importante în multe domenii, inclusiv în eforturile de a asigura înregistrarea audio a tuturor ședințelor de judecată, introducerea unui sistem de alocare aleatorie a dosarelor și majorarea personalului și a salariilor pentru toți judecătorii.

Cu toate acestea, ICJ a ajuns la concluzia că implementarea acțiunilor prevăzute în cele mai importante reforme din domeniul justiției trenează și deseori este afectată de lipsa voinței politice și a convingerii.

Cultura de subordonare ierarhică pronunțată în sistemul judecătoresc și a judecătorului rămâne prevalentă printre judecători.

ICJ este îngrijorat de constatările conform cărora Consiliul Superior al Magistraturii (CSM) – organ de auto-administrare judecătorească – în loc să-și îndeplinească rolul său crucial de apărare a independenței sistemului judecătoresc ca instituție și a independenței individuale a judecătorilor, a devenit un instrument de presiune asupra unor judecători și o amenințare la independența lor.

„În timpul misiunii noastre, am auzit m?rturii ?i relat?ri despre judec?tori care deseori tr?iesc în stare de fric?: frica de a-?i exprima opinia despre situa?ia din sistemul judec?toresc, ?i frica urm?ririi penale doar pentru pronun?area unei hot?râri contrare dezideratelor procuraturii sau ale oamenilor de la putere”, a spus Massimo Frigo.

Realizarea independen?ei judiciare necesit? o schimbare de atitudine fa?? de sistemul judec?toresc din partea executivului ?i a altor ramuri ale puterii de stat ?i din partea mediului privat, dar, cel mai important, din partea judec?torilor în?i?i.

Recomand?ri

Raportul ICJ a propus recomand?ri specifice, inclusiv:

- Organele de guvernare ale sistemului judec?toresc ?i orice institu?ie din Republica Moldova ar trebui, în limitele competen?ei, s? fac? tot posibilul pentru a încuraja, în mod activ ?i public, to?i judec?torii s? nu se team? s?-?i îndeplineasc? atribu?iile profesionale în mod independent, în limitele statului de drept. Transparen?a, pluralismul ?i opinia liber?, respectuoas? ?i competent?, chiar dac? ?i critic?, ar trebui s? stea la baza sistemului judec?toresc din Republica Moldova;
- Componen?a CSM ar trebui modificat? prin anularea calit??ii de membru din oficiu a ministrului Justi?iei, a Procurorului General ?i a pre?edintelui Cur?ii Supreme de Justi?ie (CSJ). Num?rul judec?torilor din judec?torii (instan?e de fond) ar trebui majorat pentru a asigura un nivel mai ridicat de reprezentativitate;
- Institu?ia numirii ini?iale a judec?torilor pentru o perioad? de cinci ani trebuie s? fie exclus?;
- Judec?torii CSJ trebuie s? fie desemna?i de c?tre Pre?edinte, similar altor judec?tori, ?i nu de c?tre Parlament;
- Deciziile CSM privind numirea ?i promovarea judec?torilor trebuie s? fie motivate ?i disponibile public, având la baz? criteriile obiective;
- Pentru a asigura transparen?a ?i responsabilitatea în activitatea CSM, ?edin?ele acestuia trebuie s? nu fie desf??urate, de regul?, cu u?ile închise, iar hot?rârile CSM trebuie s? fie bine motivate în fiecare caz;
- CSM trebuie s? încurajeze, dar nu s? împiedice judec?torii s? participe la evenimentele externe, s? vorbeasc? liber despre provoc?rile cu care se confrunt? sistemul judec?toresc, s? comenteze ?i s? propun? recomand?ri constructive pentru consolidarea independen?ei ?i eficien?ei acestuia;
- Asocia?ia Judec?torilor trebuie s? fie v?zut? nu ca un instrument corporatist, ci ca o entitate care ac?ioneaz? în mod deschis ?i consecvent pentru ap?rarea independen?ei tuturor judec?torilor. Un pluralism de opinii trebuie s? fie asigurat în sistemul judec?toresc, inclusiv prin înfiin?area asocia?iilor sau grupurilor suplimentare care s? contribuie la dialogul privind fortificarea independen?ei ?i eficien?ei sistemului judec?toresc;
- Procedura de r?spundere disciplinar? nu ar trebui s? fie legat? de evaluare, deoarece ea ar trebui s? se refere doar la abaterile disciplinare prev?zute de standardele interna?ionale;
- Componen?a de infrac?iune prev?zut? în articolul 307 al Codului Penal (pronun?area unei sentin?e, decizii, încheieri sau hot?râri contrare legii) constituie un instrument periculos de presiune asupra judec?torilor în mâinile organelor procuraturii ?i ar trebui s? fie exclus?;
- ?edin?ele în dosarele penale trebuie s? fie publice, iar hot?rârile adoptate s? fie pronun?ate public în mod clar. Examinarea cauzelor în ?edin?e închise, inclusiv ?i mai ales pentru cauzele penale de rezonan?, care prezint? interes public, este contrar? standardelor interna?ionale privind transparen?a sistemului judec?toresc ?i echitatea procedurilor;
- Judec?torii de instruc?ie ar trebui s? se bucure de independen?? deplin? în practic?;

- Prevederile Codului de procedur? civil? care au exclus obliga?ia judec?torilor de fond s? motiveze hot?r?rile sale în cauze civile trebuie s? fie excluse ?i autorit??ile moldovene?ti trebuie s? identifice alte solu?ii pentru reducerea volumului de munc? al judec?torilor.

Versiunea integral? a raportului ?i setul complet de recomand?ri sunt disponibile în limbile englez? ?i român?.

Acest raport a fost elaborat de Comisia Interna?ional? a Juri?tilor în cadrul proiectului „Promovarea suprema?iei legii prin monitorizare de c?tre societatea civil?”, implementat de [Centrul de Resurse Juridice din Moldova \(CRJM\)](#), ceea ce este posibil datorit? ajutorului generos al poporului american, oferit prin intermediul [Agen?iei SUA pentru Dezvoltare Interna?ional? \(USAID\)](#). Opiniile exprimate apar?in autorilor ?i nu reflect? în mod necesar pozi?ia USAID, a Guvernului SUA sau a CRJM.

[Raportul integral al misiunii în limba român? este disponibil aici.](#)

[Raportul integral al misiunii în limba englez? este disponibil aici.](#)

Evenimentul de lansare al raportului poate fi privit mai jos:

Contacte:

Massimo FRIGO, Consilier juridic principal, Programul ICJ pentru Europa ?i Asia Central?, Comisia Interna?ional? a Juri?tilor, massimo.frigo@icj.org

This entry was posted on Wednesday, March 13th, 2019 at 10:15 am and is filed under [Nout??i](#). You can follow any responses to this entry through the [Comments \(RSS\)](#) feed. Both comments and pings are currently closed.